

Aan de leden van de raad van de gemeente Noardeast-Fryslân
Postbus 13
9290 AA Kollum

Ons kenmerk: 2022-090695
Behandeld door: P. Westra
E-mailadres: p.westra@noardeast-fryslan.nl
Datum: maandag 4 juli 2022

Onderwerp: Onderbouwing reserve Coalitieakkoord

Geachte raad,

Tijdens het Debat d.d. 30 juni 2022 heeft de raad gevraagd om een nadere specificatie van de € 1,9 miljoen uit het jaarrekeningresultaat dat het college wil bestemmen voor het vlot uitvoering geven aan belangrijke zaken uit het, voor een groot deel, raadsbrede akkoord.

Hieronder nemen wij u mee in plannen die wij in de afgelopen zes weken op hebben gehaald door met elkaar, met de raad en met de organisatie in gesprek te zijn. Met dit geld willen wij proberen om efficiënt enkele belangrijke zaken in gang te zetten of een impuls te geven. Wij hoeven dan niet te wachten tot 1 januari 2023. Hiermee proberen wij ook uitvoering te geven aan de wens van de raad om 'troch te pakken', immers: geen woorden maar daden.

Het college zal de komende tijd uiteraard verantwoording afleggen over de besteding van het geld en mocht er, om wat voor reden dan ook, geld overblijven resulterend in een restant, dan kan dat restant natuurlijk alsnog naar de algemene reserve.

Indicatief zal de € 1,9 miljoen aan de volgende zaken worden besteed, waarbij wij opmerken dat de subkopjes kunnen werken als communicerende vaten en dat deze bedragen tevens niet alles zullen dekken voor de komende vier jaar, maar wel het college de mogelijkheid geven om doortastend te handelen en zaken in gang te zetten.

Wonen (€ 385.000)

Vorbereidingskrediet woningbouw 2022, 2023, 2024 (€ 385.000)

Deze middelen zijn voor de aanpak van de projecten van de zogenaamde fase 2 lijst, zodat de uitvoering hiervan vóór 2024 kan worden gestart. Hiermee wordt tevens uitvoering gegeven aan de aangenomen motie vanuit de raad d.d. 27 januari 2022. De middelen zijn bestemd voor de jaren 2022, 2023 en 2024 (ruim € 128.000,- p.j.).

Economie (€ 150.000)

Vorbereidingskrediet bedrijventerreinen 2022, 2023 (€ 150.000)

Betreft de jaren 2022 en 2023 (€ 75.000 p.j.). De komende jaren wordt er een uitbreiding voorzien van 20 hectare bedrijventerrein (netto uitgeefbaar). Tot en met 2025 zal uitbreiding plaatsvinden in Dokkum (12 ha.), Hallum (4 ha.), Kollum (2 ha.) en Kollumerzwaag (2 ha.). Afspraken zijn hierover gemaakt met Provincie Fryslân en vastgelegd in het Convenant Bedrijventerreinen Noordoost-Fryslân 2022-2035. In Dokkum betreft het de uitbreiding van Betterwird met 10 ha en een nieuwe woon-werklocatie van 2 ha. Voor Betterwird is reeds een voorbereidingskrediet beschikbaar. Voor de andere algemene bedrijventerreinen in de gemeente nog niet. We hebben als gemeente nagenoeg geen bedrijfskavels meer beschikbaar, terwijl er wel substantiële vraag is in de diverse kernen. Daarom is het belangrijk dat de uitbreidingen met vaart kunnen worden opgepakt en er een voorbereidingskrediet beschikbaar is. Het krediet zal bij openstelling van de betreffende exploitatie worden verrekend via de uitgifteprijs van de kavels.

De ambitie/noodzaak om bedrijventerreinen uit te breiden is opgenomen in het coalitieakkoord en de raad heeft onlangs € 200.000 beschikbaar gesteld voor extra capaciteit op RO om de planologische procedures voor de bedrijventerreinen in gang te kunnen zetten.

Sport (50.000)

Sportbeleid (€ 30.000)

Sport en Bewegen zorgt voor gezonde, participerende en gelukkige inwoners.

Sport is belangrijk voor de sociale samenhang en kracht van de mienskip. Sport moet daarom laagdrempelig en toegankelijk zijn voor iedereen. De gemeente speelt hierin een stimulerende rol. Noardeast-Fryslân heeft nog geen alomvattend sportbeleid. Na het harmoniseren van het accommodatiebeleid is er ook behoefte aan een bredere visie op sport en bewegen en uiteraard de (financiële) keuzes die de gemeente hier de komende jaren in gaat maken. Om dit proces goed te doorlopen is externe begeleiding gewenst. Het gaat o.a. om extra capaciteit voor de procesbegeleiding en het schrijven van het beleidsstuk.

Sportaccommodatiebeheer m.b.t. energie (coalitieakkoord) (€ 20.000)

Binnen de sport is sportaccommodatiebeleid belangrijk. Binnen het beleid moet meer aandacht zijn voor beheer, gebruik en energievraagstukken. Het beheer moet duurzaam en zoveel mogelijk energieneutraal worden gemaakt. Zeker gezien de huidige hoge energielasten, moet dit zo snel mogelijk worden opgepakt. Verwachte kosten: € 20.000,- euro voor het vormgeven van het nieuwe beleid.

Zorg (€ 725.000)

Kwartiermaker/projectleider Wonen & Zorg (incl. woonzorgvisie) (€ 150.000)

Het aandeel ouderen verdubbelt de komende jaren. Er wordt ingezet op een volwaardig en gevarieerd aanbod van woon- en zorgvoorzieningen, ook in de kleinere dorpen.

De € 150.000,- is bedoeld voor de inhuur van een externe kwartiermaker/projectleider, voor de duur van een jaar tot anderhalf jaar, om nog dit jaar een woonzorgvisie te schrijven en daarna, samen met de stakeholders, tot een concrete actieagenda te komen en te beginnen met de uitvoering daarvan. Vanuit het rijk wordt verwacht dat alle gemeenten in 2022 over een woonzorgvisie beschikken die als richtsnoer kan dienen voor het verdere woningbouwbeleid.

Extra inzet Onderwijs & Zorg (€ 150.000)

In 2021 is het actieplan Onderwijs & Zorg door de raad vastgesteld. Veel scholen hebben inmiddels aangegeven mee te willen doen aan het project. De ambitie van het college is om op alle scholen in onze gemeente laagdrempelige zorg te organiseren met ingang van het schooljaar 2023-2024. Om dit te kunnen realiseren is de huidige formatie onvoldoende. De € 150.000 is bedoeld voor de extra inzet van interne en externe medewerkers.

Kwartiermaker/projectleider Welzijn & Zorg (€ 150.000)

<p>We willen zorg, welzijn en ondersteuning duurzaam, bereikbaar en betaalbaar houden. Daarvoor is meer samenwerking met de mienskip nodig. Door samen te werken, duidelijke afspraken te maken en met meer aandacht voor preventie kunnen we extra ambities waarmaken én de zorg ook betaalbaar houden. Door op een andere manier naar zorg te kijken kunnen we in het Sociaal Domein besparen zonder dat dit ten koste gaat van de zorg aan inwoners. Daar is onze gemeente de afgelopen periode al mee gestart. Door een betere verbinding van zorg met het onderwijs, welzijnsinstellingen en huisartsen worden veel kosten bespaard. De eerste stappen in die verbinding zijn gezet en moeten versneld worden voortgezet om tot laagdrempelige, betaalbare en toekomstbestendige zorg te komen. Inwoners die gebruik maken van zorg en bijbehorende voorzieningen moeten hier op eenvoudige wijze gebruik van kunnen maken. Zorg moet dichtbij zijn en er moet efficiënt gewerkt worden met de benodigde budgetten. Welzijnsorganisaties hebben hierin een sleutelrol, maar ook de bibliotheek, het sociaal-cultureel werk en de muziekschool hebben hierin een belangrijke functie. Er zijn inmiddels meerdere gesprekken met de welzijnsorganisaties gevoerd, waarbij duidelijk is geworden dat er grote behoefte is aan een externe kwartiermaker/projectleider om partijen te verbinden, een beleidsplan te schrijven en te beginnen met de uitvoering daarvan. De € 150.000,- is bedoeld voor de inhuur van deze kwartiermaker/projectleider voor de duur van een jaar tot anderhalf jaar.</p>
<p><i>Kwartiermaker/projectleider invoering IJslands Preventie Model (€ 150.000)</i></p> <p>11 van de 18 Friese gemeenten hebben inmiddels aangegeven dat zij tot een eigen Friese vertaling van het IJslands Preventie Model willen komen. Om bij deze ontwikkeling aan te haken is het noodzakelijk om extra ambtelijke capaciteit in te huren. De € 150.000,- is bedoeld voor de inhuur van een externe kwartiermaker/projectleider om partijen (organisaties en verenigingen) binnen onze gemeente te verbinden, een beleidsplan te schrijven en te beginnen met de uitvoering daarvan; uiterlijk met ingang van 1 januari 2024. Op die manier hopen wij een stevige stap te kunnen in het tegengaan van eenzaamheid onder onze inwoners in alle levensfasen, van jong tot oud, door sport-, cultuur- en muziekbeoefening.</p>
<p><i>Kwartiermaker/projectleider energietransitie en -armoede (€ 75.000)</i></p> <p>Op 11 maart 2022 heeft het kabinet maatregelen aangekondigd om huishoudens verder tegemoet te komen vanwege de sterk gestegen energieprijzen en de dalende koopkracht. Eén van de maatregelen uit dit pakket betreft de extra inzet op energiebesparende maatregelen in huur- en koopwoningen waardoor het energiegebruik van huishoudens – in het bijzonder met energiearmoede – kan worden verlaagd. Deze middelen zijn additioneel op de €150 miljoen euro die vorig jaar is aangekondigd en die gemeenten reeds begin dit jaar hebben ontvangen (SPUK gelden) om huishoudens te ondersteunen bij het nemen van energiebesparende of energierekening verlagende maatregelen.</p> <p>Het ministerie van BZK heeft een verhoging aangekondigd van de middelen aan gemeenten voor de aanpak van energiearmoede in 2022. Het gaat om een additionele € 150 miljoen voor energiebesparende maatregelen en € 68,5 miljoen voor de lokale isolatieaanpak. Volgens onze voorlopige berekeningen kunnen we voor Noardeast-Fryslân een bedrag van € 817.752,- tegemoet zien. Dit moet besteed worden voor 31 december 2023, de bedragen worden uitgekeerd in juli 2022. Dat betekent dat de uitvoering nu met spoed moet worden opgepakt. De € 75.000,- is bedoeld voor externe inhuur voor de duur van een half jaar.</p>
<p><i>Extra personele inzet op participatie/BUIG (€ 50.000)</i></p> <p>De BUIG, de gebundelde uitkering voor het bekostigen van uitkeringen in het kader van de Participatiewet, staat voor onze gemeente onder druk. Om te voorkomen dat we de komende jaren structureel te maken zullen blijven houden met een tegenvaller van 1,4 miljoen, moet actie worden ondernomen. We waren al in gesprek met Dokwurk om met plannen te komen om anders om te gaan met de BUIG. We willen die plannen nu voortvarend oppakken. De € 50.000 is bedoeld voor de inzet van extra capaciteit binnen de gemeente en bij Dokwurk.</p>

Mienskip (€ 590.000)

Realisatie dorpen- en wijkenagenda (€ 200.000)

Op dit moment is er geen tot weinig integrale monitoring op wat er precies in de dorpen en wijken speelt. Bijvoorbeeld op het gebied van wonen, wensen die in het dorp leven, projecten en subsidies die zijn aangevraagd en waaraan wordt gewerkt, problemen waar men tegen aanloopt en ga zo maar door. Om dit duidelijk in kaart te brengen en dit een integrale plek te geven in de organisatie, zodat de verschillende afdelingen samen kunnen werken, elkaar op de hoogte kunnen houden van ontwikkelingen, is er een instrument nodig dat wij de 'dorpen- en wijkenagenda' noemen.

Deels wordt al gewerkt aan een soort dorpenplanning, maar dan alleen nog maar op twee vakgebieden: riolering en groen. Logisch is dat straks alle kapitaalgoederen daarin meegenomen worden. Maar ook kan gedacht worden aan scholenbouw, voorzieningen, woningbouwverenigingen en dan daarbij de wensen van het dorp. Wanneer voor de dorpen helder is wat er gaat gebeuren in hun dorp of directe omgeving, kunnen zij plannen maken die daarbij aansluiten, daar subsidies voor zoeken, eventueel aangevuld met geld uit het dorpen- en wijkenfonds. Daarmee kan met geld, geld worden gemaakt. En dat is dan extern geld wat in onze gemeente geïnvesteerd wordt. Bovendien heb je een heldere doorkijk naar wat wel en niet kan in een dorp.

Met behulp van dit instrument schatten wij in dat onze dorpen- en wijkencoördinatoren beter een brug kunnen bouwen tussen onze kernen en onze organisatie en tevens bijvoorbeeld periodiek 'initiatievenkamers' kunnen organiseren, waarbij specialisten bij elkaar kunnen komen om zaken die spelen in de kernen om te zetten in concrete acties.

Deze integrale manier van werken past tevens goed binnen de ideeën rondom de nieuwe omgevingswet.

Dorpsbiografieën (€ 50.000)

Dit bedrag is voor het maken van de dorpsbiografieën voor 32 plekken in onze gemeente, waarvoor op dit moment woningbouw in de planning staat voor de periode 2023-2026. Wij staan als gemeente de komende jaren voor de uitdaging om woningbouwprojecten op te starten op wat voorheen fase 1 en fase 2 lijst genoemd werd. Voor een snelle bouw is het noodzakelijk om hier ruimtelijke, landschappelijke en cultuurhistorische onderbouwingen paraat voor te hebben. Door het maken van de dorpsbiografieën borgen wij de ruimtelijke kwaliteit en brengen wij landschappelijke en cultuurhistorische waarden in beeld. Met dit voorstel sluiten wij direct aan bij het programmadoel plan van aanpak voor het opstellen van dorpsbiografieën in Noardeast-Fryslân. De dorpsbiografieën vormen op hun beurt een basis voor de dorpen- en wijkenagenda's.

Ekstra ynset op Frysk € 100.000)

In de door de vorige raad vastgestelde taalnota voor het Frysk 'Mei elkoar foarút mei it Frysk' staan drie hoofdoelen centraal: de voorbeeldrol van de gemeente, tweetaligheid en gelijkwaardigheid van het Frysk aan het Nederlands. Om uitvoering te geven aan deze taalnota en de ambities genoemd in het lokaal akkoord is extra inzet nodig voor bijvoorbeeld: Friese communicatie (extern) en het beschikbaar stellen van raadsstukken in het Fries (intern). Om dit te realiseren is het nodig dat stukken vlot vertaald kunnen worden. Gesproken is bijvoorbeeld over om samen met andere gemeenten een vertaler aan te stellen die uit de verschillende gemeenten betaald zou kunnen worden. Ook willen wij in het onderwijs projecten opzetten om de Friese taal een betere plek te geven en willen wij het Fries en natuurlijk de streektalen beter zichtbaar maken in de openbare ruimte. Mocht er door stijging van materiaalkosten een tekort ontstaan voor het project Fryske Plaknammen, dan willen wij daar adequaat in kunnen voorzien en daarmee onze deadline van 1 januari 2023 niet in gevaar brengen. Voor verdere inzet Frysk in 2023 en 2024 willen wij ook gebruik maken van nieuwe provinciale subsidies (die door een motie in PS provinciebreed zelfs met € 700.000,- voor de komende twee jaar zijn verhoogd), maar op dit moment schiet de ambtelijke inzet met slechts 4 uur per week tekort om bovenstaande allemaal te kunnen realiseren. Voor de komende jaren is een extra ambtelijk inzet van in ieder geval 4 uur per week dan ook noodzakelijk. "De kommende fjouwer jier moat it Frysk in fanselsprekkendheid wurde yn de gemeente Noardeast-Fryslân. Wy ha de ambysje om de meast Frysksinnige gemeente fan Fryslân te wêzen wêr't gelykwaardigens fan Frysk en Nederlâns gewoan is."

Theater- en cultuur samenwerking (€ 50.000)

De komende tijd zal er uitvoering worden gegeven aan de cultuurnota 'Kultuer tichtby, tichtby kultuer'. Het cultuurbudget van de gemeente Noardeast Fryslân bedraagt jaarlijks ca 2,4 miljoen euro. Het grootste deel van het begrote cultuurbudget gaat naar vaste subsidieontvangers. Een klein deel (€ 35.000,-) is beschikbaar voor incidentele en/of nieuwe initiatieven. Voor de financiering van grotere, éénmalige culturele producties of activiteiten moet via de gemeenteraad een krediet gevraagd worden. Een wens uit de nota is om cultuur 'gevarieerd, toegankelijk en gespreid' aan te bieden. Op dit moment wordt er hard gewerkt om een toezegging uit de vorige raad uit te werken om alle podia en theaters en hun programmering in beeld te brengen. Met het budget dat wij hier aanvragen, willen wij juist in de samenwerking tussen culturele en educatieve instanties, podia en theaters investeren om een sterke culturele sector te creëren.

Versteviging Stedenband Fulda, Dokkum, (Crediton) (€ 40.000)

Na een periode waarin de stedenband die Dokkum heeft met het Duitse Fulda, en in het verlengde daarvan met het Engelse Crediton, wat minder intensief was door tal van redenen, wil het college de banden graag weer intensiveren. Een delegatie bestaande uit collegeleden en leden van het vriendschapscomité heeft reeds de eerste stappen gezet en enige uitwisselingen hebben al plaatsgevonden, ook zijn er twee studenten uit de gemeente die dit jaar een aantal weken in Fulda zullen studeren. Ook de eerste ondernemerscontacten ontstaan met onze Duitse zusterstad. Met dit microbudget wil het college verdere intensivering stimuleren, Bonifatius als sterk merk voor de hele regio aanjagen en zorgen dat voor onze hele gemeente een meerwaarde ontstaat (en dus niet alleen voor de stad Dokkum) op elk vlak (dus niet alleen religieus en cultuurhistorisch, maar ook educatief, toeristisch, economisch enz.).

Op dit moment is er in de begroting alleen een budget aanwezig voor kosten die direct samenhangen met het comité, maar niet voor het bijdragen aan gezamenlijke projecten en activiteiten. Met dit budget is het mogelijk de bestaande stedenband te verdiepen en te intensiveren.

Verbeteren dienstverlening voor organisaties t.a.v. vergunningen / subsidies (€ 100.000)

Uit gesprekken met organisaties van kleinere evenementen blijkt dat het als zeer lastig wordt ervaren om een goede vergunningsaanvraag te doen, deze digitaal aan te leveren en beschikbaar te houden voor toekomstige edities. Ook het aanvragen van subsidies is soms lastig en kost meer inzet dan het opbrengt. Om dit te stroomlijnen willen wij projectmatig investeren in bijvoorbeeld ICT om het digitaal aanvragen van vergunningen en subsidies te vergemakkelijken, aan elkaar te koppelen en beschikbaar en digitaal bewerkbaar te houden voor toekomstige edities van hetzelfde evenement.

Op dit moment is het digitaal aanvragen van vergunningen nagenoeg onmogelijk. De wens is er om een 'eigen omgeving' te creëren, waarin men een account bij de gemeente aanmaakt. In dat account staan de actuele gegevens van de organisatie. Daarin staat het aanvraagformulier en alle andere documenten die zij moeten gaan invullen. In het systeem worden de documenten ook opgeslagen en kunnen voor het jaar er na weer aangepast en gebruikt worden. Via dit systeem kunnen zij dan de aanvraag indienen en sturen op planning. Binnen dit systeem kunnen wij de organisaties ook op de hoogte houden van het proces of andere ontwikkelingen. Of bijv. nieuwsbrieven/updates te versturen. Ook zou het mooi zijn dat er in een dergelijk systeem een mogelijkheid is om plattegronden te maken en digitaal aan te leveren en ook vanuit daar de subsidie aan te vragen. Daar lopen organisaties namelijk ook tegenaan; om dat goed te kunnen maken.

Kleine mienshipsprojecten die niet uit dorpen-/wijkenfonds kunnen (€ 50.000)

Een van de meest waardevolle regelingen voor onze mienship is op dit moment het dorpen- en wijkenfonds. Een prachtig fonds waar dorpen via een vertegenwoordigend orgaan periodiek bedragen uit kunnen putten voor mooie projecten. Om geld beschikbaar te krijgen moet aan verschillende eisen worden voldaan en moet een aanvraag via bijvoorbeeld een dorpsbelang in worden gediend. Op dit moment komen er bij de gemeente verschillende aanvragen voor mienshipsprojecten binnen die niet volledig passen binnen deze regeling en soms ook aangevraagd worden door iemand anders dan het dorpsbelang, maar die toch meerwaarde hebben voor onze gemeenschap. Het college is dan wel bevoegd af te wijken van de procedure van het dorpen- en wijkenfonds, maar wil dit zo weinig mogelijk doen om daarmee het dorpen- en wijkenfonds écht voor de dorpen te laten. Daarmee is er de wens om voor kleine mienshipsprojecten die niet uit dit fonds kunnen, een bedrag van € 50.000,- beschikbaar te hebben om deze toch doorgang te laten vinden en zo initiatieven van onderop te stimuleren. Natuurlijk zal worden gemonitord welke projecten welk bedrag hebben gekregen.

Het college heeft de raad voorgesteld om een bestemmingsreserve Coalitieakkoord 2022 in te stellen en het mandaat aan het college te geven om uitgaven te doen ten laste van deze reserve. Het mandaat strekt zich hierbij tot de hoogte van de gevormde bestemmingsreserve. Via de reguliere planning en control documenten zal verantwoording afgelegd worden over de besteding van de middelen.

Hoogachtend,
Namens het college van burgemeester en wethouders van Noardeast-Fryslân,

H.J.C.M. Verbunt, MBA
Secretaris

mr. J.G. Kramer
Burgemeester